

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНКУТ НА ТАБАКУ

Цена за Србију:

НА ГОДИНУ	6 дин.
ЗА ПОЛА ГОДИНЕ	3 дин.
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ	9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА

ЈЕ У ЗДАЊУ

ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врте
Преглату ваља слати унутрњом на општин-
ски суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Наплаћена писма не примају се.

КОСОВСКА ПЕТСТОГОДИШЊИЦА

Господо Краљевски Намесници.

15. јуна ове године навршује се пет стотина година, од како је царска српска круна на Косову пољу у српску крв утонула. За тај судбоносни дан везане су тужне али сјајне успомене највећег пожртвовања и родољубља, како на престолу старе српске државе, тако и у редовима њезине властеле и целога српскога народа. Успомене оног дивског пожртвовања и родољубља, од косовског удеса па кроз сва доцнија времена, загревале су груди Србине, песме су му задахњивале, потхрањивале су му предања, у ропству су га храбриле, свест су одржавале о српској заједници и одгајиле су у Србину наду, да ће му опет синутти сунце слободе, које му је на Косову зашло. Из те српске наде, коју су косовским успоменама распаљивале гусле и манастири, и поникао је заиста почетак обновљене српске слободе. На прагу петог века од косовског разбојишта ускрсла је српска независност. Отуда петстогодишњица косовске погибљи има за Српство двогубу знаменитост: као успомена на минулу српску славу и на узорите врлине косовских јунака, и као прослава победе народне дуговечне издржљивости и српске свести.

Тај двоструки значај овогодишњег Видов-дана покренуо је српске осећаје, те је приватна иницијатива одушевљено почела спремати и у српској краљевини и ван ње, како ће тај дан достојно дочекати и прославити. Али у петстогодишњем свечаном спомону старе српске краљевине мора млада српска краљевина првенствено суделовати. С тога Краљевској Влади дужност налаже, да се у овој прилици својим и народним осећајима одазове, те да се побрине, како ће се петстогодишњица косовска што достојније прославити. С ових побуда имам част у име Краљевске Владе предложити Краљевском Намесништву, да изволи одобрити ову одлуку.

1. Да се 15. Јуна ове године учини у целој земљи свечан спомен Кнезу Лазару и погинулим јунацима за веру и отаџбину на Косову.

2. Да се тог дана у Крушевцу положи темељ споменику погинулим јунацима на Косову, као вид-

љив знак љубави и захвалности њихова потомства. Овај споменик да се подигне о народном трошку, путем добровољних прилога.

3. Да се о државном трошку штампа *«Косовска Споменица,»* у коју ће се прибрати све народне песме о боју на Косову, са илустрацијама косовских јунака и догађаја.

4. Да се установи орден Кнеза Лазара, који ће бити само једног реда и који ће моћи носити само српски Владаоци и Њихови пунолетни Престолонаследници.

5. Да се у свези с овом Косовском прославом, 20-ог јуна ове године Његово Величанство Краљ Александар I, миропомаже у манастиру Жичи.

За извршење ове одлуке, да се под председништвом министра просвете и црквених послова одреди нарочити одбор, који ће се старати, да се према овој одлуци Косовска прослава што достојније изврши.

Ако, Господо Краљевски Намесници, овај предлог усвојите, онда Вас молим, да га својим потписом утврдите изволите.

8 априла 1889 год.,
у Београду.

Господе Краљевских Намесника
понижни слуга,
С. Грујић с. р.
ПРЕДСЕДНИК МИНИСТАРСКОГ САВЕТА
и МИНИСТАР ИНОСТРАНИХ ДЕЛА,

ОДОБРАВАМО,

Јов. Ристић с. р.
К. С. Протић с. р.
Ј. Бели-Марковић с. р.

Председник министарског савета,
министар иностраних дела,
С. Грујић с. р.

Влада Краљевског Намесништва, према одлуци о прослави Косовске петстогодишњице, коју су Господа Краљевски Намесници потврдили, саставила је одбор, који ће се под председништвом министра просвете и црквених послова старати, да се поменута одлука у свему достојно изведе. Тај одбор састављају ова господа:

1. Генерал Милојко Лешјанин;
2. Чедомиљ Мијатовић, председник Академије Наука;
3. Стојан Бошковић, члан државног савета;
4. Архимандрит Нићифор Дучић, Председник Српског Ученог Друштва;
5. Светомир Николајевић, ректор Велике Школе и председник „Друштва Светог Саве“;
6. Милан Ђ. Милићевић, библиотекар народне библиотеке;
7. Пуковник Јован Драгашевић;
8. Јован Ђаја, начелник министарства иностраних дела;
9. Јован Бошковић, професор Велике Школе.
10. Михајло Валтровић, професор Велике Школе.
11. Драгиша Милутиновић, професор Велике Школе.
12. Љубомир Ковачевић, професор војне академије.
13. Андра Николић, секретар министарства просвете и цркв. послова;
14. Живко Карабиберовић, председник београдске општине;
15. Светозар Карапеша, трговац;

РЕДОВНИ САСТАНАК

одбора општине београдске

(по стенографским белешкама)

држан 24 Марта 1889 год. у Београду

почетак у 5 и по часова по подне

(Свршетак)

Председник. Кад је Љубибратић умро, један од господe која су на овом акту потписане дошао је к мени и тражио ову помоћ од општине. Ја што сам могао сам учинити учинио сам т. ј. дао сам коње и кола бесплатно; што се тиче гробнице оне се не дају ником бесплатно, и за то сам казао да се може узети једна гробница, али само тако, да се даде гаранција да ће се платити ако општински одбор не би одобрио да се изда бесплатно. И то је тако урађено. Сад ви изволте о томе донети своје решење. (Вичу: „одобрава се едногласно“)

Ник. Милишић. Ова молба треба да се уважи, јер је допета онај човек, о коме је овде реч, жртвовао много за Српство и за општу ствар. Заслужно је потпуно да му општина бесплатно даде гробницу.

Миливоје Јосимовић. И ја сам то исто хтео да кажем, но с тим још, да о овој ствари не треба ни дебатовати, него да се једногласно усвоји (Вичу: усваја се.)

Председник. Дакле, одбор је усвојио једногласно да се ова гробница са означеном сумом урасходује по књигама. (Јесте).

П. Видаковић. Још само ово да кажем: општина заиста сматра за пријатну дужност што је овоме врлом покојнику могла бар после смрти да ода признање за његове врлине, кад то није могла за живота. (Бог да га прости)

Председник. — Молим вас, сад долази на ред питање о регулсању улице, Цетињске Свадарске и Доње Јованове, у колико стоје у свези. О томе изволите чути нисмо полиције.

(Секретар чита)

Председник. Сматрам за дужност да само неколико речи кажем. Регулације у шанцу варошкџм, као што знате господо, плаћа државна власт из фонда регулационог. Законом који је овде управа напоменула, свакојако обвезана је општина, да сама извршује регулације ван шанца варошког. Али ми за ту цел немамо буџета, немамо никаквог фонда одакле би то плаћали. Где се може ми вршимо те регулације ван шанца, али тако, да онај грађанин коме се што одузима регулацијом добије од општине накнаду доцније, кад буде за то установљен фонд. На то је нуждан и пристанак онога кога се тиче, и под тим условом ја држим, да би могли и овај план регулације о коме је сад реч да усвојимо Ево вам плана, изволте га разгледати, а г. Гргура Миленковића као одборника и стручњака молим нека ову ствар објасни.

Гргур Миленковић. Ова је ствар управо задоцнила и једна је од оних ствари које је општина већ требала да сврши. Општина је била дужна по закону о регулацији који управа наводи да направи план о целој регулацији вароши и тако направљен план, била је општина дужна да пошаље г. Министру грађевина на одобрење. Али то општина до сад није још учинила. Сад се појединци, сопственици имања која леже ван шанца, имајући потребу да зидају грађевине на свом имању, сами морају да обраћају за регулацију, како би добили линију којом ће зидати, и да им се да план, да се доведу улице у везу и т. д. Такав је случај и овде. Ако општина сад пристане на овакву регулацију ове улице, како је обележено у овоме плану, она може да умоли г. Министра грађевина да одобри овакву регулацију, тим пре, што и сајбије имања пристају на овакву регулацију. Ко хоће да види како би се та регулација извршила нека изводе доћи да му објасним на плану. (Разгледа се и објашњује план.)

Председник. Господо, по што је ово ствар, која засеца у материјалне интересе општинске, и тиче се не само оног лица које је непосредно интересовано него се тиче будућности целога оног краја вароши, где ће се регулација извршити, то ја мислим, да ће бити најбоље да одредимо два три стручна човека из наше средине да оду на лице места да виде, како ће та регулација изгледати у природи, да разгледа све што је нужно, па о свему да нам поднесу свој извештај (Врло добро) Усваја ли се то? (Усваја се) Ја мислим да у ту комисију одредимо г. г. Милоша Дамјановића, Гргура Миленковића — Александра Кнежевића, да са нашим инжињером г. Чађевићем извиде ствар на месту, па да нам поднесу извештај имајући у виду будућност тога краја вароши који се регулише. (Прима се) Г. Гргура молим да позове комисију на посао што пре.

Молим вас, господо, чујте даље један предлог нашег инжињера г. Чађевића. Изволте г. Чађевићу —

Ст. Чађевић. — Ја сам за читав Београд направио нормалне просечне профиле улица, а за неке пространije улице као што је Краљ-Миланова, Крагујевачка, и др. неправилне улице, ту су направљени нарочити профили. Дакле, то би требало да прегледа једна стручна комисија, па да онда иде од општинског представништва г. Министру грађевина на одобрење. (Добро)

Председник. Ја мислим да изберемо у ту комисију господу: Јосимовића и Главинића, сем оне господе коју смо мало час изабрали за регулацију — (Прима се)

Још вас молим да изберете једну комисију која ће да пропеше казне за пољске штете.

Изабрани су: господа Петар Видаковић, Коста Чунић и Влајко Каленић —

Пера Видаковић молим за реч, имам један предлог —

Господи одборницима биће познато да је пре неколико дана умро честити старина и грађанин ове вароши г. Јован Чокејић — бивши правобранилац ове општине —

Нама је свима познато да је његово материјално стање било худо. Он се није постарао, као његово друштво из његове генерације, да стече пара и имања, него је живео скромно и умр'о у сиротињи. Оставио је удовицу и породицу у врло жалосном стању.

Господо, ви сви знате тога честитог старину. Знате да је он био и председник ове општине. Знате да је био и судија Великог суда који је за своје убеђење и пострадао. Знате да су се другови његови доцније сви вратили у службу, али он то није хтео, ни тражио, него је као адвокат себи зарађивао леба, и фамилију издржавао и шеголовао — Ја сам радио у буџетској комисији, и знам, кад смо дошли на плату правозаступника, онда смо само из призрења према овоме човеку оставили плату од 600 талира општинскоме правозаступнику. Међу тим, ја држим да, кад би се потражио конкурсом адвокат за општину, да би се могло наћи и честитих људи и савесан бранилац општинских права, и за плату од 2000 динара годишње. За то предлажем господо, да се она 1000 динара што смо више давали једино пок, Чокејићу, из призрења на његове врлине, да се та 1000 динара годишње даје од сада његовој удовици и да то давање траје док она живи. Ја мислим да је то овај човек заслужио — он је заслужио признања од целог Српства, али од ове општине парочито, и ја сам уверен, да ни један од његових колега који га заступе у општини неће зажалити што се на ову целу даје једна мала сумица из плате правозаступника општинског.

Председник. То је господо нов предлог, и, по што овде нема сада 21 одборника, мислим, да ће бити најбоље да о томе предлогу поведемо реч при претресу буџета, кад будемо одређивали цифру плате нашем адвокату. У начелу мислим да се усваја ово? (Усваја се) — Е онда ћемо о томе као о старом предлогу говорити при буџету. — Седница је закључена.

УГОВОР.

За израду детаљног пројекта за водовод вароши Београда.

Између општине вароши Београда са једне стране и господина Оскара Смрекера инжењера из Манхајма, са друге стране, закључен је следећи уговор.

§ 1.

Општина вароши Београда даје у израду детаљни пројекат за варошки водовод, а г. О. Смрекер прима се израде тог пројекта.

§ 2.

На основу резултата предузетих истраживања, Општина вароши Београда прописује детаљан програм за израду пројекта.

Тај ће се програм саопштити г. О. Смрекеру чим буде утврђен, а он је дужан истога придржавати се.

Отступања од тога програма вредиће само услед писменог пристајка Општине вароши Београда.

§ 3.

Општина вароши Београда за свој будући водовод варошки, узима у обзир становништво од

80.000 душа и просечну дневну потрошњу од 100 литара воде с главе на главу. Дакле, водовод има се пројектовати са обзиром на укупну дневну потрошњу од 8.000 кубних метара у просеку. Међу тим пројекат се има тако удесити, како би се у случају потребе могао водовод извршити у први мах и за просечну дневну потрошњу од 2000 кубних метара па да се доцније може поступно, проширењем појединих постројења, та количина лако увећавати, за исто толико и све до горе поменуте границе.

§ 4.

Махинска постројења морају бити таква, да просечну дневну потрошњу воде савлађују при нормалном броју и при раду од 20 сати, а максималну количину воде да могу да дају при увећаном броју обртња и при дневном раду од 22 сата. Максимална потрошња рачуна се при томе за 50% већа од просечне.

§ 5.

Резервоар се има тако саградити, да кога дна не буде нижа од 135, ⁰⁰ и изнад јадранског мора. Садржина мора да му је за први мах 1500 кубних метара, и то у две коморе по 750 кубних метара, а доцније треба да се може евентуално увећавати са по једном таквом комором.

§ 6.

Потпуни детаљни пројекат обухватиће следеће радове:

a), Све графичке радове, односно: опште диспозиције водовода у свима његовим деловима; односно престављања ситуације и потребних уздужних и попречних профила; престављања грађевина, махинских и других постројења; као и односно нулних детаља.

b), Детаљисан прорачун рада и материјал (Mas-senberechnung).

c), Опширан прорачун трошкова за целу грађевину (Kostenanschlag) и

d), Писмени извештај за објашњење укупних пројектованих радова.

§ 7.

Размер за поједине графичке радове оставља се слободном избору г. О. Смрекера; међу, тим исти не сме бити мањи од $\frac{1}{5000}$. За општу диспозицију и уздужни пресек водовода, како у вароши, тако и у ван исте; $\frac{1}{100}$. За грађевине: $\frac{1}{50}$ за махинска постројења и њихову диспозицију; $\frac{1}{20}$ за грађевинске и $\frac{1}{10}$ за махинске детаље.

§ 8.

Графички радови и прорачун рада и материјала морају бити толико специјалисани, да се сви послови могу дати у израду, било укупно или у појединим диспозицијама (Loose),

§ 9.

За целу пројектовања варошког водовода, Општина вароши Београда назначиће г. О. Смрекеру

поделу свију варошких улица у класе према стварној насељености.

Исто тако она ће му ставити на расположење, у копији, све карте и планове којих има, а могу бити од потребе при пројектовању.

Општина ће даље г. О. Смрекеру ставити на расположење у изводу и копији, све резултате и податке предходних радова, како већ извршених, тако и оних које би до израде пројекта накнадно јоште као потребне признала и извршила.

Сва оваква накнадна испитивања, снимања, мерења и т. п. што би за рад пројектовања јоште била потребна падају на терет Општине.

§ 10.

Господину О. Смрекеру стоји до воље, где ће пројекат израђивати.

§ 11.

Као рок за предају потпуног детаљног пројекта сматра се време од два месеца, рачунајући од дана када се г. О. Смрекеру на потпис саопшти и у копији преда програм, о којем је реч у §. 2. овога уговора.

§ 12.

Сваки дан задоцњења преко рока у претходном параграфу а кривицом г. О. Смрекера казниће се конвенционалном новчаном казном од 30 дин. у злату.

По истеку од два месеца дана од рока прописаног у претходном параграфу, општина вароши Београда власна је и да овај уговор раскине и огласи да више не важи.

Услед таквог раскидања уговора. Општина неће бити дужна никакву накнаду давати г. О. Смрекеру за докле израђени посао и за његове издатке по предмету овог уговора

Када општина вароши Београда своју одлуку, о оваквом раскидању уговора, достави г. О. Смрекеру преко званичних «Српских Новина», овај ће бити дужан да јој у року од 15 дана врати све планове, цртеже и све друге податке, што су му за пројектовање били на расположење стављени.

§. 13.

Од дана када Општина вароши Београда прими пројекат, па у року од 4. недеље дана биће она дужна да предузме преглед и оцену истога.

Овај преглед пројекта општина ће извршити преко својег техничког одбора, који је претходне радове за водовод руководио, и којем ће се према потреби за речени посао придодати и још који од српских уважених техничара.

Ако би овако састављена комисија за преглед и оцену пројекта нашла, да исти не одговара прописима овога уговора и захтевима технике, те општина вароши Београда реши, да пројекат не усвоји, онда ће зарад коначног решења тога питања г. О. Смрекер имати права да захтева састав нарочитог изборног суда. Такав изабрани суд мораће се састајати из три стручњака од којих општина вароши Београда и г. О. Смрекер именују по једног, а ова двојица бирају трећег као председника између признатих специјалиста за водоводе.

На случај да се наменована два судије не сагласе у избору председника, онда ће овога изабрати Грађевински савет Краљевско-Српског Министарства Грађевина.

Сви трошкови око састава оваквог изборног суда, падају на терет оне од двеју уговарајућих страна, по коју решење истога неповољно испадне.

§ 14.

За израду укупног детаљног пројекта за водовод вароши Београда, према захтевима технике и прописима овога уговора, општина вароши Београда имаће да исплати г. О. Смрекеру суму од динара 15.000 (петнајест хиљада) у злату као једину накнаду.

Сума ће се ова исплатити одмах, чим пројекат буде усвојен.

§ 15.

Ако би се накнадно са г. О. Смрекером закључио уговор за вршење надзора при грађењу, или и за само грађење варошког водовода, онда њему не припада никаква особена накнада за израду пројекта, а по овоме уговору већ исплаћена сума од 15.000 динара одбиће се при првој, односно, при првим исплатама.

§ 16.

Уговор овај веже г. О. Смрекера од дана када га сам потпише, а општину вароши Београда од дана, када га државна надзорна власт потврди пошто га је претходно Одбор општински усвојио и Председник Суда Општинског у његово име потписао.

§ 17.

Ако би за време трајања овога уговора г. О. Смрекер преминуо, уговор ће се сматрати као раскинут.

§ 18.

Уговор је овај састављен на српском и немачком језику, а меродаван је српски текст.

§ 19.

За случај неспоразума и спора по предмету овога уговора, обе уговарајуће стране признају краљевско-српске судове у Београду као једино надлежне.

§ 20.

Таксе које се за овај уговор имају плаћати, падају на терет Општине вароши Београда.

§ 21.

Уговор је овај састављен у два потпуно једнака оригинална примерка од којих по један за се задржава свака од уговарајућих страна.
у Београду 22 Марта 1889 год.

Председник Општине вароши Београда
Ж. Карабиберић с. р.

Инжињер
Смрекер с. р.

Да су за општину вар. Београда председник исте г. Живко Карабиберовић овај уговор пред влашћу у свему за свој признали и закључили са г. Оскаром Смрекером инжењером из Манхајма, који је такође овај уговор за свој признао, кварт варошки тврди с тим: да је такса на вредност у 61.30 дин. наплаћена, која је у таксеним маркама на копији овог уговора прилепљена и уништена.

№ 1394

22 Марта 1889 год.
Београд

Члан кв. варошког

(М. П.) Н. Каралић с. р.

САСТАНАК

одбора општине београдске

(По стенографским белешкама)

држан 28. Марта 1889. год. у Београду

Почетак у 5^{1/2} часова по подне.

Присутствовали: Председник општине г. м. Карабиберовић, чланови одбора: г. г. Светозар Карапеша, Глиша Јосиповић, Светозар Боторић, Милутин Ј. Марковић, Н. Л. Милишић, Живан Бугарчић, Милорад Д. Јанковић, Станко Петровић, Коста Петровић, Никола Х. Поповић, Милан М. Банковић, Илија Цветановић, Никола П. Михајловић, Милов. Р. Маринковић, Раденко Драговић, Видоје Виторовић, Коста Д. Главинић, Милан Ж. Маринковић, Милан С. Мостић, Др. М. Т. Леко, Ђорђе Николић, Т. Б. Наумовић и Настас Крстић.

Садржај одборске радње.

Питање о згради за варошки суд.

Председник. — Молим вас господо, састанак је отворен.

Ја сам господо добио у суботу у подне један акт од г. министра финансије, којим се тражи, да се питање о измештају варошког суда из садање зграде што пре реши, и у томе се писму каже, да ће један чиновник његов, а тај је државни правозаступник, доћи овде као његов заступник, који ће са одбором овај посао да сврши.

Вама је познато и то, да сам прошле седнице саопштио први акт, и напоменуо како се тражи од општине кирија за варошки суд. Уз ово друго писмо од г. Министра прикључен је један президијал, којим се тражило да још у недељу држим седницу, али то није могло бити по што ја немам одборника овде у суду па да их зовем у седницу у свако време кад год хоћу, но их треба по вароши тражити. Али одмах сам умолио г. г. правнике из одбора да са нашим правозаступником расмотре сав досадањи рад по овој ствари, јер мени се чини да смо се у овој ствари доста праведно бранили и да ће нам се од стране владе дати праведног задовољења.

Сад вас молим да прочитамо сва акта о овој ствари, па да се договоримо шта да радимо. Акта гласе:

Суду општине вароши Београда.

Господин министар финансије, претписом од 7 ов. мес. П. №. 1662, одустио је Управи ову наредбу:

„По допуни §. 36 и 37 закона о јавним грађевинама (збор 38 стр 276) општина вароши Београда треба да има своју кућу за смештај варошког суда, или да плати кирију за приватну кућу, а бригу о томе да води управа вароши Београда по § 37 под а овога закона.

Варошки суд овде у Београду смештен је у државној кући, а управа вароши Београда од дана, кад је закон у живот ступио, а то је од 3. Јануара 1883 год. па до сада никакву бригу о овоме није водила, те тако је до сада општина, са варошким судом уживала државно добро без икакве накнаде.

У овоме делу нити је вођен рачун о извршењу закона, нити и интересу државне касе, и са тога препоручујем управи: да се одмах споразуме са општином, на који начин она мисли у будуће да држи сво државно имање, и пристаје ли, и колико, да плати држави на име кирије за дојакошње уживање од дана, кад је закон издан.

О свему овоме нека ме управа одмах извести, како би благовремено могао општини одказати даље држање овога имања на случај да наступи неспоразум за дојакошње уживање“.

Моли се суд да изволе, према овоме јавити управи одмах: на који начин општина мисли у будуће да држи ово државно имање, и пристаје ли и колико да плати држави на име кирије за дојакошње уживање од дана, кад је закон издан.

Бр. 11.451

9. Октобра 1887 год.
у Београду.

Врши дужност управитеља
члан

Г. Ђорђевић с. р.

писар

Мил. Тодосијевић с. р.

Акт г. Министра финансије од 13 Марта 1889. ПБр. 566 гласи:

Општини вароши Београда.

Општина је та у свом писму од 3. Октобра 1887 год. АБр. 963 разложила потребу због које мора и даље да остане варошки суд у државноме здању и изјавила, да ће се постарати, да за најкраће време подигне здање за овај суд. Она је у том свом писму напоменула и немогућност плаћања кирије држави на ово њено имање, и изјавила наду, да држава неће то од ње ни тражити.

Држава је оценила ове наводе општине, и напла:

- 1). Да општина за овако дуго време није учинила никакав корак за подигнуће здања за варошки суд; и
- 2). Но и да је, да држава нема никаквог законског основа, по коме би могла да напусти своје право тражбе према општини, односно дојакошњег уживања овог државног добра.

Кад би дакле држава по захтеву општине прећутала своју тражбу накнаде за уживање овог државног имања, она би то радила противзаконно, а на сваки начин и противно интересима државне касе; јер би изгледало да држава која плаћа грдне суме на име кирије за смештај својих надлештава, напусти своје имање, да га други безправно, а без икакве накнаде, ужива.

Ја дакле не могу више да ову ствар држим овако, јер, као што рекох, немам за то законског основа; но сам принуђен да позивам општину, да своју одлуку донесе: пристаје ли да плати држави кирију на ово имање од 3. Јануара 1883 године па све док тамо буде варошки суд, или не пристаје?

Ако општина на ово пристаје, онда би најбоље било, да се изберу вештаци, који би вредност кирије определили, па то да буде меродавно за обе стране.

На случај непристанка општинеког на ову моју понуду ја сам принуђен одмах издати наредбу за вођење парнице против општине, што на сваки начин не би општини користило.

Своју одлуку нека ми општина саопшти најдаље до конца овог месеца и године.

Министар финансије

Др. М. В. Вујић с. р.

Секретар чита писмо општине београдске од 27. Октобра 1887 АБр. 963.

Управи вар. Београда.

Раније од времена, кад је законом регулисана дужност општине да подигне зграду за београдски варошки суд, она је увиђала да би само на штету и тешкоћу грађанства било, кад би он само за то остао дуже чак доле на Сави, што је смештен у државну зграду. А од дана, кад је допуном зак. о јав. грађевинама општини наређено да се за зграду вар. суда о своме трошку састара, она је одмах приступила дефинитивним корацима како да и ту своју дужност изврши на време, без одлагања. Но оскудица редовних средстава и за обичне потребе, учинила је да и покрај све готовости и дужности, општина није могла прићи грађењу пре но што нађе начина да реализира потребне изворе.

Код оваког стицаја околности шта јој је остајало да чини, но да на надлежном месту замоли да се варошки суд из државне куће не измешта докле општина не награди потребну зграду. То је и чинила. Нарочита комисија изашиљана од стране одбора успела је била представити немогућност општине да се дужности својој одмах одазове, услед чега је од господина министара, као што ће и Управи бити познато, потекло одобрење да вар. суд остане у државној кући докле се нарочита не подигне (што н. пр. показује и акт управе од 22 Дек. 83 Н. 17936). Једновремено с овим, општина је тражила да јој се даде план за зграду а по 2-ој, допуноској алинеји 36-ог чл. државног закона, одреди и плац. За план добила је овлашћење да га сама посредством својих инжињера начини а плац јој је одређен онај до зграде вар. управе, на коме је постајала текија. Тако је остало још створити у буџету цифру за ануитет и остварити зајам, па онда започети зграду и начинити је онакву, каква је по добивеном распореду и броју одељења и просторија, потребна за београдски суд. Али ма да цифра, коју ће та зграда коштати, није незнатна, она није ни толика, да би се ануитентом могла амортизовати, те је за то нужно било удружити више грађевина ради већег капитала. Због тога је остављено да се варошки суд гради са основним школама. Међу тим кад се крајем прошле године министру правде био јавно извесни предузимач понудом да направи држави и општини потребна здања, општина се радо одазвала позиву господина министра правде и изабрала комисију да преко господина министра ствар уреди.

Ето на чему је питање о грађењу куће за варошки суд; и као што ће Управа увидети оно је приведено своме крају, те ће се у скоро подизању зграде моћи приступити.

Што се тиче питања господина министра (ПН 1662) и управе од 9 ов. мес. Бр. 11451: „на који начин општина мисли у будуће да држи ово државно имање, и пристаје ли и колико да плати држави на име кирије за дојакосње уживање од дана кад је закон издан?“ — оно само изнемајује и председништво и одбор а обоје доводи у врло незгодан положај. — Општина је увек била готова да се одазове свакоме захтеву државе чак и онда, кад је по неки од њих имао карактер драговољне услуге, те би у толико пре и раније одазвала се и овоме захтеву. Али притешњена својим материјалним стањем, она би дошла у неприлику,

кад би господин министар остао при своме тражењу кирије — ма и само за ово кратко време, за које би од сада имао вар. суд остати у државној згради. Међу тим још нешто. Допуна закона, који опредељује и београдској општини дужност одржавања зграде за вар. суд (и поред свекодице оскудице њене чак и за остваривање првих потреба вароши) нема смисла, нити је била тежња законодавчева да створи држави приход од зграде, коју би општина од државе узела под закуп, него: да се положи правни основ по коме би на општини лежала дужност да се брине за зграду, те по томе награди је онакву, каква је потребна престоничноме суду; који у осталом и није суд за београдски но више за страначки живаљ. При том још, варошки суд не постоји у државној згради на штету државне касе, пошто се она и по исељењу суда неће и не може давати под закуп, него ће се уступити царинари да се њене канцеларије и персонал разреди према потреби (претпис од 3. апр. 84 ЦН. 1036).

Према томе, стоји само до воље и доброте господина министра финансије, па да варошки суд остане у данашњој згради још за најкраће време, докле се нова не подигне; те тиме општина поштеди од једног издатка, који фактички није у стању да одвоји. — Кад се општина решила да подигне зграду за вар. суд не само колико да се подмири потреба, него да та кућа и судница одговара и угледу престонице а тиме и државе; и пошто ће та зграда у самој ствари бити државна, ничим се не крње интереси државе што се за вар. суд ни овог кратког времена неће плаћати кирија; јер би у противном та сума кирије морала пасти на терет кредита за нову зграду и ова онда у толико испала оскуднија.

Правичност ове молбе београдске општине, сама се у толико јаче показује, што се она не клони корист општине и њене касе, него користи саме ствари, ако се уважи — у што да сумња, општина нема повода, јер не губи наду да ће господин министар, баш кад би се узело да је ослобођење од кирије корист општине, примити у оцену и ту околност, да је општина небројено пута чинила материјалне услуге и уступке држави, које нема потребе али би могла и да наброји. У осталом, и на послетку, допуни законској у самој ствари дала би се неправно повратна сила; јер закон није потекао тога ради да општина плаћа кирију, већ да подигне ваљану зграду за варошки суд и судској потреби уступи; што је и пре допуне закона изрично тражено.

Из свих ових обзира, а остајући и при наводима своје раније преписке са г. г. министрима правде и финансије, председништво општине има разлога да се нада, да ће се господин министар одазвати овој представци општине и њеног одбора, на за то моли управу да и она потпомогне општину код господина министра.

Председник општине београдске

Ж. Карабиберић с. р.

Деловођ

Сп. Х. Ристић-Шокорац с. р.

2. *Председник* Ако немате шта да приметите, ја би предложио да овај посао свршимо у конференцији, како би господи одборници могла слободније да измењају своје мисли. (Усваја се)

После конференције.

Председник. — Дакле господо, пошто је изасланик г. министра финансије, државни правобранилац изјави да није овлашћен да закључи дефинитивно погодбу с нама данас, то је одбор закључно једногласно да се учини предлог г. министру да ми платимо држави 4.500 динара годишње ки-

рије за зграду где је сада централна пошта смештена на зграду да узмемо за варошки суд.

Што се тиче тражења за досадање уживање државне зграде дати одговор на ономе истом основу, на коме је општина своје гледиште дала у акту председништва од 27. Октобра 1887. Абр. 963.

Ја мислим да је на то сведен ваш разговор и да је то закључено. (Тако је) Добро онда ћемо тако и да учинимо. Закључен састанак у 8 час. по подне.

САСТАНАК

одбора општине београдске
(по стенографским белешкама)

држан 31. Марта 1889 год. у Београду
Почетак у 5¹/₂ часова по подне.

Присутствовали: Председник г. Ж. Карабиберовић, члан суда г. Ј. М. Јанковић, чланови одбора г. г. М. Јосимовић, М. Дамјановић, М. Кр. Борђевић, Т. Ј. Мијајловић, Х. Д. Азриел, К. Петровић, Ј. Илиј, Д. Т. Вељковић, М. Д. Јанковић, Н. Крстић, Г. Миленковић, С. Боторић, Т. Ђ. Наумовић, Н. Х. Поповић, М. Ж. Маринковић, М. Обркнежевић, Г. Јосиповић, Ж. Бугарчић, Ђ. Николић, М. Ј. Марковић, Ј. Бајлони, Ч. Д. Милишић, М. Банковић, М. Велизарић, М. Р. Маринковић, К. Д. Главинић, Др. М. Т. Леко, В. Вигоровић, Н. Д. Кики, Н. П. Михајловић, Св. Каранешић, Н. Р. Поповић.

Садржина: 1. Извештај статистичког одељења; 2. Регулација Дово-Јованове улице; 3. Дневни ред сваке седнице да се одборницима раздаје.

Председник. Молим вас господо. Састанак је отворен. Изволте чути протокол редовног састанка. (Секретар чита).

Милан Маринковић. Пре него пређемо на дневни ред ја би имао да приметим ово: Ви сте сазвали ономад ванредну седницу због премештаја варошког суда, а сад, кад је буџет на дневном реду, изнели сте још друга 2—3 предмета. Мислим да је буџет тако важна ствар да не би требало стављати на дневни ред и друге предмете. Сам буџет треба 2—3 седнице одборске, па да се може решити.

Гл. Јосиповић. Ја предлагем да се буџет остави за идну седницу, а пре тога да се буџет штампа и свима одборницима разда.

Председник. Дозволите господо, да је председникова дужност и право да ставља на дневни ред оно што налази да је потребно. Сем буџета, данас имате чути претходно годишњи извештај статистичког одељења. Тај предмет стављен је на дневни ред с тога, што се сада решава буџет, па је нужно да се види, шта је то одељење урадило за годину дана и треба ли да се брише из буџета или не, као што комисија буџетска предлага.

Што се тиче буџета он се неће моћи ни решити вечерас, по што би се тек онда добро решио ако га 2—3 седнице решавамо и добро проштудирамо.

Жив. Бугарчић. И ја сам тога мишљења, да се прво буџет штампа и свима разда, те да видимо све шта у њему треба да остане и шта да се избрише.

Председник. Добро! Али најпре да прочитамо пројект и извештаје суда и комисије о буџету. Пре тога пак имам да вам саопштим један акт, који ми је поднео технички одбор одређен за водове, те да се може идне седнице решити. То ћете ваљда дозволити да могу изнети и ако није на дневном реду. (Прима се). Чујте тај акт.

(Секретар чита акт којим се предлага изашилање једнога пнжењера у Љубљану, на праксу при тамошњем грађењу водова). Ако вас има 21 на окупу можемо ово питање и сад решити да не би дангубили сутра. — (Чује се: Нек остане за другу седницу). Добро.

Господо, пошто су Цвети и наш народни празник, то вас молим, да сутра сви одборници и заменици као представници ове општине и целог грађанства дођу прво у Саборну цркву, па одавде после да изађемо мало раније и одемо у град и тамо литију дочекамо. Ја нећу звати ни једног грађанина, по што ви представљате грађанство, а после нећу ни за то да ми се не замера, што нисам звао овога и онога. Молим вас немојте да изоставите да не би било као у другој прилици да ја останем са 4—5 одборника.

Молим вас чујте сад неколико уверења. (Секретар чита): За Андреју Југовића бакалина. Решио доброг владања и средњег стања. За Вељка Милошевића обућара. Непознат. — За Јована Мурића писмоношу: доброг владања а сиротног стања.

Молим вас сад чујте извештај шефа статистичког одељења уз који извештај приложене су и све таблице статистичке. (Секретар чита)

Св. Боторић. Ја видим да је он већином радио на основу података из других државних канцеларија, а и из суда, а сам ништа није тражио.

К. Главинић. Ја бих хтео да објасним г. Боторићу, да се статистички подаци не могу другаче ни правити ни прибављати. Он не може да иде од једног до другог да тражи, већ поједина надлежства дужна су да му све шаљу, на провјечу, рођењу и умирању и т. д.

Председник. Ја сам ово само прочитао да знате, а сад вас молим да чујете буџет општински. Прво чујте како га је предложио општински суд; за тим, како је то приначила одборска комисија, па онда и мишљење суда на извештај комисије, а ово с тога, што у тој комисији није учествовао ни један члан суда, те да им код извесних позиција своја објашњења даде.

Др. Марко Леко. Што се тиче публиковања прочитаног статистичког извештаја ја предлагем, да се штампа у засебној књижици а не у новинама, да не би тај материјал био растурен.

Председник. Тако ја и мислим. Усвајате ли то! (Усвајамо).

Чујте дакле извештај комисије о буџету, а судски буџет вам је познат, јер је већ штампан.

(Секретар чита.)*

Чујте сад приметбе суда на овај извештај**). (Чује се: „Могло је то и краће бити“).

Ја мислим господо да треба да имате стрпљења па да чујете све што суд мисли, јер и он има права да предложи буџет. Сад ви решите како хоћете, само би приметно, да знате, да треба и остали свет да чује мишљење суда, а не само ми овде. Наша је дужност ово да учинимо, а опет кажем, ви решите како знате.

Сад је изашо предлог да се све ово штампа, и по томе не треба да губимо време у разговору док се ово не изврши. (Тако је).

Ако мислите да се штампа, то, да ли у новине или засебно? Ја мислим да се штампа само извештај комисије и приметбе суда, а приложени буџет од суда имате литографисан, а и прво је писмо штампано у новинама.

Коста Главинић. Ако је могуће да се у новинама штампа у једанпут прво сироводно писмо, извештај комисије и приметбе суда онда добро, а ако није могуће онда засебно.

Марко Велизарић. Већ је пет месеци како је протекло рок за решење буџета т. ј. требало је да буде решен још пре првог новембра прошле године, кад почиње рачунска година. Не треба више с тим одлагати, већ сам мишљења да се та ствар сврши у току ове недеље и да у суботу буде редовни састанак.

Председник. Ја мислим у четвртак да буде седница, а не на велику суботу. (Чује се: Још боље). Што се тиче штампања то ће се дотле извршити и ви ћете сви добити.

Мијајло Кр. Борђевић. Мислите ли да се све ово може свршити у једној седници у четвртак? — Не може. За то нека остане за после празника; само, за време празника да имамо све ово штампано те да проштудирамо, и после у први четвртак по празнику да држимо седницу.

*) Штампано у прошлом 13-ом броју ових новина

**) Штампано у прошлом броју

Коста Главинић Деловођа је потребно вашу мисао. Нека се буџет штампа тако, да у једној рубрици стоји цифра предложена од општ. Суда, а у другој до ње цифра одборске комисије и то је онда и краће а и лакше за преглед. Што се тиче питања о штампању, нека се штампа у новине ако може у једанпут, а, ако не може, онда засебно, и најдаље да нам се до четвртка првог пошље.

Председник Добро господо. Онда како лакше буде тако ће се и извршити, но главно је да вам се до првог четвртка пошље. (Тако је) Усвајате ли овако (усвајамо) Прве недеље после празника имаћемо у четвртак седницу. (Добро)

Имам један извештај о регулацији улице Д. Јованове Истина није на дневном реду, али по што се то тиче нашег друга, можемо се дуже задржати и ствар решити. Чујте молим вас. (Секр. чита.)

Јаков Бајлони. Ако министар одобри ово мишљење комисије и одбора онда ја пристајем, иначе, ако министар одобри продужење ове улице у неком другом правцу, онда нема смисла да на толику штету пристајем.

Гргура Миленковић. Ако г. Министар одобри, ово онда ће тако и бити; а ако не одобри онда ова ствар мора ошет доћи пред одбор.

Председник. Ја би молио г. Гргура као члана техничке комисије да он каже: шта одбор треба да реши?

Г. Миленковић Наше је мишљење обележено у плану. Ту има од Ђошета кафана 700 метара. Ово мишљење треба одбор да усвоји, па онда да се предложи Министру на одобрење и ако одобри онда је ствар свршена, (Чује се: Прима се)

Председник Дакле, ово је сад свршена ствар? (Јесте).

Данас у подне у 12 сахата добио сам акт, који се односи на наше изборе кметова и државни савет уважио је нашу одбрану и наш је рад правилан био. Кад можемо држати ванредну седницу у којој ће нови кметови положити заклетву? (Чује се: у понедељак) Добро, онда ћу ја наредити да кметови сва рочишта одложе, која су за понедељник, за други дан; и после нек продуже нови кметови (добро)

Светозар Караџевић. Један предлог. До сад се увек у списку на коме се одборници позивају стављао и дневни ред. Но с тим се није ништа постигло. С тога би био мишљења, да се штампа једна форма дневног реда и само попуни, па у засебном коверту шаље сваком одборнику, и онда ће то у исто време бити и позив за седницу а и знаће се дневни ред и не ће се никад десити случај, да когод изостане (Чује се: врло добро)

Председник Врло добро. Ако усвајате, тако ћемо у будуће и радити. (Усвајамо)

Састанак је закључен.

Овај састанак трајао је до 8 часова у вече.

ПРИВИЛЕГОВАНА НАРОДНА БАНКА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

ПРЕГЛЕД СТАЊА НА ДАН 8 АПРИЛА 1889 ГОД.

	Имаовина		Д у г		Сравњење са прошлим стањем	
Главница			20,000.000	—		
Акције	20,000.000	—				
Привремене акције			10,000.000	—		
Акционари	7,500.250	—				
Банкоте у тецају у злату	122.800		13,145.820	—	— 1.800	—
{ приврем. сталне	1,739.570				— 26.350	—
" " " " сребру	11,183.450				+ 154.740	—
Благајна у звечкем новцу у злату	2,527.476	42	6,995.903	85	— 71.922	59
" " " " сребру	4,164.519	80			+ 6.144	60
Стране вредности и салда страних кореспонд.	303.908	35			+ 19.735	89
Лисница у злату	1,242.151	60	3,773.229	44	— 5.030	—
" " сребру	2,531.077	84			— 2.817	59
Зајмови на државне обвезнице у злату	2,449.683		3,189.627	—	— 14.856	—
" " " " сребру	739.944				— 6.468	—
Текући рачуни у домаћим новчан. заводима			1,672.077	71	+ 224.709	56
Менице за наплату			5815	40	+ 3.903	91
Кауције			145.355	—		
Полагачи кауција					145.355	—
Оставе просте			50.600	—		
Остављачи простих остава					50.600	—
Оставе по текућим рачунима			1,937.659	21	1,937.659	21
Остављачи по текућим рачунима					58.736	82
Резервни фонд						
Вредности резервног фонда			22.079	62		
Положене акције српске Народне Банке						
Полагачи акција " " "						
Разни рачуни			161.576	33		
Обавезе по текућим рачунима					116.002	53
					+ 30.285	74
			45,454.173	56	45,454.173	56